

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Харківського національного

університету мистецтв

імені І.П. Котляревського

Протокол № 9 від 27 квітня 2023 р.

Уведено в дію наказом

від 28.04.2023 № 45

ПОЛОЖЕННЯ

**про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру
Харківського національного університету мистецтв
імені І.П. Котляревського**

Харків – 2023

РОЗРОБЛЕНО: Харківським національним університетом мистецтв імені І.П. Котляревського.

Розробники: Сухленко І.Ю., перший проректор, Чернявська М.С., проректор з наукової роботи, Юрченко О.П., завідувач відділу аспірантури, асистентури-стажування, докторантури.

ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ від 28.04.2023 № 45 на підставі рішення вченої ради ХНУМ від 27 квітня 2023 р. (протокол № 9).

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблене у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. (в редакції від 31.03.2023 р.), Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. (в редакції від 01.01.2023 р.), Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 865 від 24.10.2018 р. (із змінами) (далі – Порядок), Стандарту вищої освіти третього (освітньо-творчого) рівня галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, затвердженого Вченою радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (протокол № 7 від 25.02.2021 р.), Положенню про порядок перезарахування результатів навчання та ліквідації академічної різниці при переведенні, поновленні і продовженні навчання здобувачів вищої освіти в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського, затвердженого Вченою радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (протокол № 1 від 30.08.2018 р.), Порядку замовлення, видачі та обліку диплома доктора філософії / доктора мистецтва та додатка до нього європейського зразка в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського, затвердженого Вченою радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (протокол № 1 від 31.08.2022 р.), Правил внутрішнього розпорядку Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (протокол № 2 від 02.03.2023 р.).

1.2. Положення визначає механізм навчання в асистентурі-стажуванні та здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва здобувачами вищої освіти на третьому (освітньо-творчому) рівні у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університет), що здійснює підготовку фахівців за спеціальністю 025 Музичне мистецтво у галузі знань 02 Культура і мистецтво.

1.3. Підготовка здобувачів у творчій аспірантурі Університету здійснюється: заочною (денною) формою навчання; заочною формою навчання (для осіб, які провадять професійну творчу мистецьку діяльність за основним місцем роботи у закладах культури); поза творчою аспірантурою (для осіб, які провадять науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті).

1.4. Нормативний строк підготовки доктора мистецтва становить три роки: перший етап – асистентура-стажування. Підготовка здобувачів в асистентурі-стажуванні здійснюється виключно заочною (денною) формою навчання. Строк підготовки – один рік;

другий етап – для здобувачів, які успішно завершили навчання в асистентурі-стажуванні та отримали відповідний сертифікат або інший зразок документу про навчання в асистентурі-стажуванні, що був чинний до моменту введення в дію

Порядку. Строк підготовки у творчій аспірантурі – два роки.

1.5. Для здобувачів, які навчаються поза творчою аспірантурою, строк підготовки для здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва не може перевищувати п'яти років.

1.6. Здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва на третьому (освітньо-творчому) рівні вищої освіти здійснюється:

за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням);

за рахунок коштів юридичних та/або фізичних осіб.

1.7. Підготовка здобувачів за державним замовленням здійснюється виключно за очною (денною) формою навчання. Державне замовлення на підготовку здобувачів за спеціальністю 025 Музичне мистецтво формується для творчої аспірантури та асистентури-стажування окремо.

1.8. Кількість здобувачів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, та вартість такої підготовки визначаються Вченою радою Університету у межах ліцензованого обсягу з урахуванням можливості забезпечення кваліфікованого творчого керівництва та/або наукового консультування та надання якісних освітніх послуг.

1.9. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів здійснюється згідно з чинним положенням, затвердженим Міністерством освіти і науки України.

1.10. Здобувачі, які не завершили навчання в асистентурі-стажуванні чи творчій аспірантурі за кошти державного бюджету або були відраховані з асистентури-стажування чи творчої аспірантури достроково, мають право повторно безоплатно здобувати вищу освіту за державним замовленням за умови відшкодування коштів, витрачених на оплату послуг з їх підготовки.

1.11. Особи, які до введення в дію Порядку навчалися в асистентурі-стажуванні за кошти державного бюджету, мають право вступати до творчої аспірантури із строком навчання два роки виключно за кошти фізичних (юридичних) осіб.

1.12. Здобувачі користуються всіма правами та зобов'язані виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту». З метою належного виконання освітньо-творчої програми та провадження творчої мистецької діяльності здобувачі мають право на забезпечення матеріально-технічною базою для підготовки та реалізації творчого мистецького проєкту або творчого звіту.

1.13. Здобувачі, які навчаються поза творчою аспірантурою Університету, мають право на безперервну трудову діяльність. У разі звільнення із Університету здобувач втрачає право навчатися поза творчою аспірантурою в Університеті та може:

продовжити навчання поза творчою аспірантурою в іншому закладі вищої освіти мистецького спрямування, до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного працівника (за умови прийняття відповідного рішення таким закладом вищої освіти);

вступити до творчої аспірантури закладу вищої освіти мистецького

спрямування на загальних умовах.

1.14. Контроль за науково-методичним забезпеченням та організацією освітньої діяльності з підготовки здобувачів ступеню доктора мистецтва здійснює Вчена рада Університету.

II. ВСТУП ДО ТВОРЧОЇ АСПІРАНТУРИ ТА АСИСТЕНТУРИ-СТАЖУВАННЯ

2.1. Вступ до асистентури-стажування та/або творчої аспірантури здійснюється на конкурсній основі за результатами вступних випробувань відповідно до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні, Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України, Правил прийому до Університету, затверджених Вченою радою та цього Положення.

2.2. До асистентури-стажування та творчої аспірантури приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

2.3. Особи, які для вступу до асистентури-стажування та/або творчої аспірантури подають засвідчену в установленому порядку копію та переклад українською мовою документа про вищу освіту, здобуту в іноземних вищих навчальних закладах, допускаються до вступних випробувань нарівні з іншими особами. У разі зарахування на навчання таких осіб обов'язковою є процедура встановлення еквівалентності іноземного документа про освіту, що здійснюється відповідно до Порядку визнання здобутих в іноземних закладах вищої освіти ступенів вищої освіти та наукових ступенів, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

2.4. До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до вступних випробувань у зв'язку з неподанням в установлений строк, подання не в повному обсязі або неправильно оформлених документів, визначених Правилами прийому.

2.5. Вступні випробування до асистентури-стажування складаються із:
творчого випробування із спеціальності (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво);
співбесіди з фахових питань (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво).

2.6. Вступні випробування до творчої аспірантури складаються із:
творчого випробування із спеціальності (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво);
співбесіди з фахових питань та наукового реферату (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво), що містить в собі презентацію плану-проспекту творчого мистецького проєкту;

вступного іспиту з іноземної мови (в обсязі програми другого

(магістерського) рівня вищої освіти за вибором вченої ради). Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL and International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом;

вступного іспиту з філософії (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво).

2.7. Особам, які подають для вступу до творчої аспірантури сертифікат про навчання в асистентурі-стажуванні поточного календарного року, результати захисту творчого звіту можуть бути зараховані як результати творчого випробування із спеціальності.

Особи, які навчалися в асистентурі-стажуванні до введення в дію Порядку і мають інший документ, ніж передбачений абзацом першим цього пункту, вступають на навчання до творчої аспірантури шляхом обов'язкового складання творчого випробування із спеціальності (в обсязі програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 Музичне мистецтво).

2.8. Результати вступних випробувань до асистентури-стажування та творчої аспірантури дійсні для вступу до Університету до кінця наступного календарного року.

2.9. Вступні випробування до асистентури-стажування та творчої аспірантури проводяться предметними комісіями, до складу яких входить, як правило, три-п'ять осіб, які призначаються ректором Університету.

2.10. До складу предметних комісій включаються науково-педагогічні працівники Університету, які мають науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання та які відповідають за виконання відповідної освітньої складової освітньо-творчої програми.

2.11. Результати вступних випробувань до асистентури-стажування та творчої аспірантури можуть бути оскаржені здобувачем у порядку, визначеному у Правилах прийому.

2.12. Особи, які професійно провадять наукову або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора мистецтва поза творчою аспірантурою в Університеті. Такі особи попередньо презентують на кафедрі, до якої планують прикріпитися для подальшої реалізації освітньої, дослідницької, творчої мистецької і педагогічної складових освітньо-творчої програми, план-проспект творчого мистецького проєкту. Після обговорення профільна кафедра надає пропозицію до Вченої ради Університету (витяг з протоколу засідання кафедри) щодо прикріплення такої особи для навчання поза творчою аспірантурою.

2.13. Між особою, зарахованою або прикріпленою на навчання на третьому (освітньо-творчому) рівні вищої освіти, та Університетом укладається договір.

III. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬО-ТВОРЧОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА МИСТЕЦТВА ТА НАВЧАННЯ В АСИСТЕНТУРІ-СТАЖУВАННІ

3.1. Навчання здобувачів у асистентурі-стажуванні (далі – асистенти-стажисти) та підготовка здобувачів у творчій аспірантурі (далі – творчі аспіранти) здійснюються за освітньо-творчими програмами, що розробляється на основі стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво та затверджуються Вченою радою Університету.

Складовою освітньо-творчої програми творчої аспірантури може бути освітньо-творча програма асистентури-стажування.

3.2. Підготовка здобувачів передбачає успішне виконання відповідної освітньо-творчої програми за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, що включає творчу мистецьку складові для асистентів-стажистів та освітню, дослідницьку, творчу мистецьку і педагогічну складові для аспірантів та освітню.

3.3. Освітня складова освітньо-творчої програми повинна містити інформацію про перелік та обсяг навчальних компонентів, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

3.4. Освітньо-творча програма є основою для формування здобувачем індивідуального навчального плану, у якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг усіх складових освітньо-творчої програми.

Індивідуальний навчальний план повинен містити перелік дисциплін за вибором здобувача в обсязі, що становить не менше ніж 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Індивідуальний навчальний план погоджується асистентом-стажистом з його творчим керівником, творчим аспірантом та здобувачем поза творчою аспірантурою з творчим керівником та науковим консультантом, обговорюється на засіданні відповідної кафедри та за її рекомендацією затверджується Вченою радою протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету.

Індивідуальний навчальний план є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності запланованої роботи. Порушення строків виконання індивідуального навчального плану без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення Вченою радою рішення про відрахування здобувача.

Зміни до індивідуального навчального плану вносяться, погоджуються та затверджуються в установленому Вченою радою Університету порядку.

Творча мистецька складова освітньо-творчої програми творчої аспірантури передбачає підготовку творчого мистецького проекту.

3.5. Засвоєння здобувачем навчальних дисциплін може відбуватися на базі Університету, а також у рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти мистецького спрямування.

3.6. У разі підтвердження здобувачем рівня знання іноземної мови, зокрема

англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти заклад вищої освіти мистецького спрямування має право зарахувати відповідні кредити ЄКТС, передбачені освітньо-творчою програмою, як такі, що виконані у повному обсязі.

Обсяг навчального навантаження, передбачений для набуття мовних компетентностей, може бути використаний здобувачем для оволодіння іншими компетентностями за погодженням з творчим керівником та науковим консультантом.

3.7. Вчена рада має право прийняти рішення про зарахування кредитів ЄКТС, отриманих здобувачем в інших закладах вищої освіти, обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-творчою програмою.

3.8. Кожному асистенту-стажисту перед початком навчального року відповідним наказом ректора Університету призначається творчий керівник з числа науково-педагогічних працівників з науковим ступенем та/або вченим (почесним) званням.

3.9. Керівництво підготовкою творчого мистецького проєкту здійснює творчий керівник та науковий консультант.

Творчий керівник призначається з числа науково-педагогічних працівників з науковим ступенем та/або вченим (почесним) званням відповідним наказом ректора Університету. Якщо творчий керівник не має наукового ступеня, для забезпечення виконання дослідницької складової творчого мистецького проєкту додатково призначається науковий консультант з числа науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

Творчий керівник та науковий консультант під час керівництва підготовкою творчого мистецького проєкту контролюють виконання індивідуального навчального плану та звітують перед профільною кафедрою та Вченою радою.

Творчий керівник та науковий консультант можуть здійснювати одночасне керівництво (консультування) підготовкою, як правило, не більше ніж п'ять аспірантів.

3.10. На здійснення керівництва підготовкою творчого аспіранта творчому керівникові та/або науковому консультанту відводиться 50 академічних годин навчального навантаження на рік з відповідним розподілом годин навчального навантаження (30 академічних годин – творче керівництво, 20 академічних годин – наукове консультування) та обов'язків між ними.

IV. НАВЧАННЯ В АСИСТЕНТУРІ-СТАЖУВАННІ ТА ТВОРЧІЙ АСПІРАНТУРІ

4.1. Особам, зарахованим за державним замовленням на очну (денну) форму навчання виплачується стипендія у розмірі, встановленому для асистентів-стажистів та аспірантів закладів вищої освіти та наукових установ, що призначається з дня зарахування. Особам, які навчаються за контрактом, стипендія не призначається.

4.2. Здобувачам можуть бути призначені у встановленому порядку іменні стипендії, засновані на честь видатних діячів науки, культури, освіти, громадських діячів, а також засновані Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними і недержавними організаціями, підприємствами, установами.

4.3. Індивідуальний план роботи здобувача (асистента-стажиста, творчого аспіранта) включає в себе вивчення основної спеціальності (фаху) та дисциплін, що забезпечують набуття компетентностей, визначених Стандартом.

4.4. Асистенти-стажисти звітують про виконання індивідуального плану на засіданні профільної кафедри двічі на рік. Творчі аспіранти звітують про виконання індивідуального плану на засіданні профільної кафедри двічі на рік та раз на рік перед науково-методичною радою. Звіт та витяг з протоколу засідання кафедри подається до відділу аспірантури, асистентури-стажування, докторантури.

4.5. Упродовж терміну навчання асистент-стажист зобов'язаний публічно презентувати не менше двох сольних концертів, творчий аспірант – не менше трьох сольних концертів та захистити творчий мистецький проєкт.

4.6. Виконання здобувачем індивідуального плану в повному обсязі і складання підсумкового творчого звіту з фаху (для асистентів-стажистів) / захисту творчого мистецького проєкту (для творчих аспірантів) вважається закінченням навчання в асистентурі-стажуванні та творчій аспірантурі.

4.7. За результатами атестації наприкінці навчального року асистента-стажиста відраховують з асистентури-стажування у зв'язку з завершенням навчання на I етапі освітньо-творчої програми «Музичне мистецтво», творчого аспіранта переводять на наступний рік навчання або відраховують у зв'язку з завершенням навчання на II етапі освітньо-творчої програми «Музичне мистецтво» відповідним наказом ректора Університету.

4.8. Здобувач може бути відрахований з асистентури-стажування / творчої аспірантури за грубе порушення Правил внутрішнього розпорядку Університету, за вчинення протиправних дій, а також за невиконання індивідуального плану роботи без поважних причин та в інших випадках, передбачених чинним законодавством України.

4.9. Рішення про відрахування здобувача приймає Вчена рада Університету. На підставі рішення Вченої ради здобувача відраховують з асистентури-стажування/творчої аспірантури наказом ректора Університету.

V. ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ В АСИСТЕНТУРІ-СТАЖУВАННІ ТА ТВОРЧІЙ АСПІРАНТУРІ

5.1. Творча мистецька складова освітньо-творчої програми асистентури-стажування передбачає підготовку творчого звіту з фаху.

5.2. Атестація асистентів-стажистів здійснюється екзаменаційною комісією Університету на підставі захисту творчого звіту з фаху та звіту про проходження педагогічної практики.

5.3. Підсумковим творчим звітом з фаху для асистентів-стажистів вважається публічна презентація концертної програми довільного жанрово-

стильового наповнення тривалістю не менше однієї академічної години.

5.4. Атестація творчого аспіранта передбачає публічний захист і трансляцією захисту Університетом на його офіційному веб-сайті в режимі реального часу творчого мистецького проєкту, в якому поєднуються творча мистецька та дослідницька (наукове обґрунтування) складові.

5.5. Вимоги до творчого мистецького проєкту визначаються Стандартом вищої освіти третього (освітньо-творчого) рівня зі спеціальності 025 Музичне мистецтво та Порядком.

5.6. Атестація творчих аспірантів здійснюється разовою спеціалізованою радою закладу вищої освіти мистецького спрямування, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту творчого мистецького проєкту. Аспірант має право на вибір спеціалізованої ради.

Обов'язковою умовою допуску до захисту творчого мистецького проєкту є успішне виконання творчим аспірантом індивідуального навчального плану.

Стан готовності творчого мистецького проєкту творчого аспіранта до захисту визначається творчим керівником та науковим консультантом консенсусним рішенням. Творчий керівник та науковий консультант готують висновок про творчий мистецький проєкт здобувача, що містить оцінку роботи у процесі підготовки дослідницької та творчої мистецької складових творчого мистецького проєкту.

VI. ДОКУМЕНТИ ПРО ЗАКІНЧЕННЯ

6.1. Асистент-стажист, за умови успішного виконання індивідуального навчального плану, отримує сертифікат про закінчення асистентури-стажування встановленого зразку.

6.2. Разом із сертифікатом видається додаток до сертифіката про закінчення асистентури-стажування, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

6.3. Творчий аспірант, за умови успішного виконання навчального плану, отримує академічну довідку про виконання освітньо-творчої програми, оформлену за формою, затвердженою МОН.

6.4. Творчому аспіранту, за умови успішного публічного захисту творчого мистецького проєкту та присудження освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва, видається диплом доктора мистецтва та додаток до нього європейського зразка. Всі питання замовлення, видачі та обліку диплома доктора мистецтва та додатка до нього європейського зразка регулюються Порядком замовлення, видачі та обліку диплома доктора філософії / доктора мистецтва та додатка до нього європейського зразка в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського.

6.5. У випадку неповного виконання індивідуального навчального плану асистенту-стажисту/творчому аспіранту видається виключно академічна довідка про результати його навчання.